

27. maj 2019
TERI
18/09724
CAHE/PEFA

LANGSIGTEDE, FINANSIELLE TRANSMISSIONSRETTIGHEDER PÅ COBRAKABLET MELLEM DANMARK OG NEDERLANDENE

RESUMÉ

Forsyningstilsynet godkender med denne afgørelse en metode for langsigtede, finansielle transmissionsrettigheder på det såkaldte Cobrakabel. Kablet er en kommende el-transmissionsforbindelse mellem budområderne DK1 (Vestdanmark) og NL (Nederlandene) med en kapacitet på 700 MW.

En finansiell transmissionsrettighed (som option) giver indehaveren ret til at få udbetalt positive prisdifferencer mellem budområder, som rettigheden går imellem. Metodens anvendelse på Cobrakablet vil således give indehaveren adgang til at flytte prisrisikoen, dvs. dagsprisen i Danmark til Nederlandene, og herunder foretage prissikring i Nederlandene.

Sekretariatet for det daværende Energitilsyn (SET, nu Forsyningstilsynet) har modtaget anmeldelsen den 18. marts 2018 fra Energinet Eltransmission A/S (Energinet). Energinet har indgivet anmeldelsen med henvisning til elforsyningslovens § 73 a, stk. 1.

Forsyningstilsynet finder, at den anmeldte metode kan siges at være objektiv og ikke-diskriminerende samt fremmer konkurrencen for handel med el og dermed lever op til kravene til metodegodkendelse efter elforsyningslovens § 73 a, stk. 1, jf. § 31, stk. 1 og 2, nr. 1-3.

Det er desuden Forsyningstilsynets vurdering, at transmissionssystemoperatørerne (TSO'erne) i Danmark og Nederlandene, Energinet og TenneT, har opfyldt kravet til indbyrdes koordination om metoden efter punkt 3.1. i bilag I til forordning 714/2009. Forsyningstilsynet godkender derfor metoden efter elforsyningslovens § 73 a, stk. 1.

Når samtlige, relevante metoder for langsigtede transmissionsrettigheder efter Kommissionens forordning (EU) 2016/1719 af 26. september 2016 om fastsættelse af retningslinjer for langsigtet kapacitetstildeling (FCA) er godkendt i regi af Kapacitetsberegningssregion Hansa (CCR Hansa), vil disse metoder endeligt fastlægge vilkår og kapacitet og dermed afløse den metode, som Forsyningstilsynet godkender ved nærværende afgørelse.

FORSYNINGSTILSYNET
Carl Jacobsens Vej 35
2500 Valby

Tlf. 4171 5400
post@forsyningstilsynet.dk
www.forsyningstilsynet.dk

AFGØRELSE

Forsyningstilsynet godkender den anmeldte metode for langsigtede, finansielle transmissionsrettigheder på Cobrakablet mellem Danmark og Nederlandene.

Afgørelsen er truffet i medfør af elforsyningslovens § 73 a, stk. 1, jf. § 31, stk. 1 og 2, nr. 1-3, samt § 2 i bekendtgørelse om økonomisk regulering af Energinet.

Sagens baggrund og begrundelsen for Forsyningstilsynets afgørelse fremgår nedenfor.

SAGSFREMSTILLING

Energinet har anmeldt en metode for langsigtede, finansielle transmissionsrettigheder på den grænseoverskridende el-transmissionsforbindelse (interconnector), "Cobrakablet", mellem budområderne DK1 (Vestdanmark) og NL (Nederlandene) og med en kapacitet på 700 MW. Energinet og den nederlandske TSO, TenneT TSO B.V. (TenneT) ejer hver især 50 pct. af Cobrakablet. Anmeldelsen er vedlagt som bilag 1.

Formålet med metoden er at give aktørerne på elmarkedet (både danske og nederlandske) mulighed for at foretage prissikring i et andet land. Fra dansk synspunkt giver metoden mulighed for fx at søge prissikring i Nederlandene til brug for fx salg i Danmark. Det forventes også, at metoden vil forbedre konkurrencen på markedet for prissikring, som ud over transmissionsrettigheder også omfatter EPAD-systempris systemet (se længere fremme i teksten). FSTS har tidligere vurderet, at der ikke var tilstrækkelig af-dækningsmuligheder i det danske marked (se beskrivelse længere fremme i teksten).

SET har i afgørelse af 21. marts 2018 godkendt skifte fra fysiske til finansielle transmissionsrettigheder på de dansk-tyske forbindelser inden for CCR Hansa, DK1-DE og DK2-DE¹. Ligeledes har Forsyningstilsynet (FSTS) i afgørelse af 29. november 2018 godkendt skifte fra fysiske til finansielle transmissionsrettigheder på den elektriske Storebæltsforbindelse, DK1-DK2².

Den nederlandske regulator, *Autoriteit Consument en Markt* (ACM), traf afgørelse den 20. september 2018 om at godkende TenneT's anmeldelse om en metode for langsigtede, finansielle transmissionsrettigheder på Cobrakablet efter nederlandsk lovgivning.

I Energinets anmeldelse er det lagt grund, at Cobrakablet vil gå i drift i 1. kvartal i 2019. Den 5. september 2018 meddeler Energinet og TenneT, at driftsstarten af Cobrakablet bliver udskudt til 3. kvartal 2019.

¹ Afgørelsen kan tilgås her: <http://forsyningstilsynet.dk/el/afgoerelser/sekretariatsafgoerelser/oevrige-afgoerelser-og-udmeldinger-fra-sekretariatet/godkendelse-af-energinets-forslag-til-regional-udformning-af-langsigtede-transmissionsrettigheder-i-kapacitetsberegning-region-hansa/>

² Afgørelsen kan tilgås her: <http://forsyningstilsynet.dk/el/afgoerelser/sekretariatsafgoerelser/oevrige-afgoerelser-og-udmeldinger-fra-sekretariatet/godkendelse-af-energinets-aendrings-anmodning-vedroerende-regional-udformning-af-langsigtede-transmissionsrettigheder-i-kapacitetsberegning-region-nordic-if-kommissionens-forordning-eu-20161719-artikel-31/>

Energinet har anmeldt metoden efter elforsyningslovens 73 a, stk. 1, idet Energinet i øvrigt også henviser til elforsyningslovens § 31 som juridisk grundlag. Energinet anfører dertil, at anmeldelsen skal ses i sammenhæng med transmissionsrettigheder på de dansk-tyske forbindelser inden for CCR Hansa, DK1-DE og DK2-DE, samt FCA.

BAGGRUND

GENERELT OM FYSISKE OG FINANSIELLE TRANSMISSIONSRETTIGHEDER

I Danmark og i flere andre EU-lande kan aktører på elmarkedet, som ønsker at prissikre sig over for dagsprisen for el (spotprisen) vælge at købe enten transmissionsrettigheder eller (i Norden) finansiel sikring i form af systempris kontrakt ("SYS") og områdekontrakt ("EPAD"). Se beskrivelse af systempris-EPADs længere fremme i teksten.

Salget af transmissionsrettigheder sker på en offentlig auktion på JAO platformen, hvor markedsaktørerne frit kan byde, og rettighederne bliver solgt til højstbydende. I denne sammenhæng arbejder Energinet med et begreb, der hedder under-selling. Dette indtræder, hvis auktionspriserne er (væsentligt) lavere end de prisdifferencer mellem budområder, som rent faktisk opstår. Underselling kan give en gevinst i favør af køberen.

Fysiske transmissionsrettigheder giver indehaveren ret til at anmode en TSO om fysisk transmission af el fra ét budområde til et andet (nominere) eller, hvis dette ikke ønskes, at få udbetalt prisdifferencen mellem budområderne. Dvs. fx mellem budområderne Vestdanmark og Nederlandene.

Finansielle transmissionsrettigheder indebærer alene en udbetaling af prisdifferencen mellem prisområderne og giver ikke mulighed for nominering.

Den generelle udvikling er gået i retning af et skifte fra fysiske transmissionsrettigheder til finansielle transmissionsrettigheder, idet der som oftest alligevel ikke bliver nomineret på de fysiske transmissionsrettigheder.

Der findes to varianter af transmissionsrettigheder: Optioner og obligationer (sidstnævnte nogle gange kaldet *forpligtelser*). Optioner indebærer kun udbetaling af positive prisdifferencer til indehaveren, mens obligationer både kan indebære en udbetaling af positive prisdifferencer og indehaverens indbetaling til TSO, når prisdifferencerne er negative.

Energinet har anmeldt optioner, hvilket er det sædvanlige produkt. Det skyldes, at obligationer fordrer, at køberen på auktionen stiller økonomisk sikkerhed for de beløb, som indehaveren kan komme til at skyldes TSO'en. Det skal bemærkes, at optioner ikke gør det muligt for en handelsvirksomhed at foretage en komplet prissikring, hvor der slet ingen prisrisiko er (i positiv forstand). I eksempel 1 i boks 1: Hvis DK1 prisen er lavere end i NL, så er der ingen pengestrøm fra transmissionsrettigheden, men handelsvirksomheden tjener i stedet på at købe fysisk el billigt ind i DK1. Optionen virker dermed som tilstrækkelig prissikring, som fjerner risiko for tab, men beholder mulighed for gevinster ved indkøb til lave DK1 priser. Denne positive effekt ved brug af optioner gør også, at prisen på optioner generelt må forventes at være højere end prisen på obliga-

tioner. I øvrigt er der ud over prisrisiko altid en mængderisiko, som en handelsvirksomhed også kan tage højde for. Der vil ikke blive redegjort nærmere for mængderisiko, eftersom problemstillingerne er fælles på tværs af forskellige prissikringsprodukter.

Følgende to eksempler i Boks 1 illustrerer anvendelsen af finansielle transmissionsrettigheder (som optioner).

BOKS 1 | EKSEMPLER PÅ ANVENDELSE AF TRANSMISSIONSRETTIGHEDER

Eksempel 1. Prissikringsformål (hedging)

En handelsvirksomhed i Danmark ønsker at sælge til en slutkunde i budområde DK1 til en fast, aftalt pris og indkøbe kundens el-behov fysisk i det danske dagsmarked. Prissikringsaftaler (futures eller forwards) kan være billigere i Nederlandene end i Danmark, hvorfor producenten:

1) køber en prissikringsaftale i Nederlandene, som udligner differencer mellem nederlandsk dagspris og den pålydende strike-pris til indehaveren.

Strikeprisen er den pris, som aftalen har som pålydende pris. Det bemærkes, at futures eller forwards ikke er optioner, og at indehaveren derfor kan komme til at være beløb skyldige på kontrakten. Handelsvirksomheden regner ikke med, at dansk og nederlandsk dagspris er ens, så derfor kan virksomheden dernæst:

2) indkøbe en transmissionsrettighed fra NL til DK1. Denne option udbetaler prisdifferencer til indehaveren, når DK1-pris er større end NL-pris.

I sammenhæng med transmissionsrettigheder mellem budområderne DK1 (Vestdanmark) og NL (Nederlandene) giver dette mulighed for at sælge el til fast pris i Danmark, baseret på sikring i budområdet NL.

Uanset hvordan spotpriserne i NL og DK1 udvikler sig, er handelsvirksomheden prissikret mod tab ved hjælp af prissikringsaftalen i NL og transmissionsrettigheden til DK1. Konstruktionen med en transmissionsrettighed som option giver handelsvirksomheden en ekstra positiv pengestrøm i de situationer, hvor NL-prisen er større end DK1 prisen.

Eksempel 2. Spekulationsformål

En markedsaktør kan købe en transmissionsrettighed mellem budområderne DK1 og NL. På auktionen, hvor rettigheden bliver solgt, er aktøren villig til at betale op til værdien af den option, der ligger i at få udbetalt løbende (positive) prisdifferencer mellem DK1 og NL. Indehaveren kan med rettigheden udnytte arbitragemulighederne mellem dagspriserne.

I Norden er der et særligt prissikringsarrangement, SYS-EPAD-kontrakter, som indebærer, at differencer mellem den nordiske systempris og den lokale pris i et budområde udbetales til indehaveren. Systemprisen er en virtuel nordisk pris, som er beregnet i et

scenario uden kapacitetsbegrænsninger i elnettet (prisen er virtuel, fordi denne antagelse ikke gælder i praksis). En EPAD udligner differencen mellem systemprisen i Norden og den lokale dagspris i et budområde. En elhandler kan derfor opnå prissikring ved at købe en systempriskontrakt og en EPAD.

Transmissionsrettighederne giver til forskel fra SYS-EPAD-kontrakterne adgang til at købe fastpriskontrakter (svarende til SYS eller EPAD) i andre lande/budområder.

Det er således op til markedsaktørens præferencer, hvorledes aktøren ønsker at prissikre sig eller eksponere sig i forhold de enkelte, lokale markeder.

SET har i en anden tidligere afgørelse af 17. maj 2017³ vurderet, bl.a. på baggrund af en konsulentrapport, at der ikke har været tilstrækkelige prisafdækningsmuligheder i de danske budområder, idet der ikke har været tilstrækkelig likviditet i EPADs i budområderne DK1 (Vestdanmark) og DK2 (Østdanmark), og idet priserne på EPADs har været dyrere, end spotpriserne normalt ville tilsige. SET har derfor fundet, at transmissionsrettigheder udgør et instrument, som kan bidrage til afdækningsmulighederne i Danmark.

ENERGINETS ANMELDELSE

Energinet oplyser i anmeldelsen, at Energinet og TenneT begge ønsker at udbyde en kapacitet for langsigtede, finansielle transmissionsrettigheder på Cobrakablet.

Energinet angiver i anmeldelsen, at Energinet fra driftsstart af Cobrakablet påtænker at ville udbyde en kapacitet af langsigtede, finansielle transmissionsrettigheder, udmålt som 150 MW, på både års- og månedsproduktet i begge retninger af kablet.

Energinet har ifølge mail af 25. januar 2019 til FSTS (se bilag 2) en forventning om, at den fornødne godkendelse vil foreligge, således at TenneT og Energinet vil kunne afholde en første auktion med udbud af langsigtede, finansielle transmissionsrettigheder i forhold til Cobrakablet forud for kablets driftsstart, der som tidligere nævnt forventes i 3. kvartal 2019.

METODEN GÆLDER FOR EN INTERIM PERIODE

Energinets angiver i anmeldelsen, at metoden vil skulle gælde for en interim periode, indtil Cobrakablet omfattes af metoden for den type rettigheder, der tidligere er metodegodkendt regionalt for CCR Hansa efter FCA artikel 31⁴. Interim perioden kan vare i størrelsesordenen 1-2 år, før samtlige, relevante metoder for transmissionsrettigheder efter FCA er indført på Cobrakablet.

CCR Hansa udgøres af el-transmissionsforbindelserne mellem budområderne Vestdanmark (DK1) og Tyskland (DE), Østdanmark (DK2) og Tyskland (DE) og Sydsverige (SE4) og Polen (PL). Dette følger af beslutning 06/2016 af 17. november 2016, truffet af

³ Afgørelsen kan tilgås her: <http://forsyningstilsynet.dk/el/afgoerelser/sekretariatsafgoerelser/oevrige-afgoerelser-og-udmeldinger-fra-sekretariatet/muligheder-for-omraadeoverskridende-risikoafdaekning-i-elmarkedet/>. Konsulentrapport ligger i bilag 3 hertil.

⁴ Godkendelsen kan tilgås her: http://forsyningstilsynet.dk/fileadmin/Filer/0_-_Nyt_site/EL/Sekretariats-afgoerelser/2018/OEvrige_afgoerelser/Bilag_6_-_positionsrapport.pdf

Agenturet for samarbejde mellem energiregulatorer (ACER). Senest har ACER ved beslutning 04/2019 af 5. april 2019 truffet afgørelse om, at budområderne mellem Vestdanmark (DK1) og Nederlandene (NL) ligeledes er med i CCR Hansa.

Regulatorerne i CCR Hansa godkendte 8. marts 2018, efter forslag fra TSO'erne i regionen, en regional metode for langsigtede transmissionsrettigheder efter FCA artikel 31⁵. Denne regionale metode finder i dens nuværende form kun anvendelse for de dansk-tyske forbindelser inden for CCR Hansa, DK1-DE og DK2-DE. SET traf 21. marts 2018 på baggrund af den regionale metode en national afgørelse herom, der har virkning i forhold til Energinet⁶.

Uanset ACER's beslutning nr. 04/2019 om at allokere DK1-NL i CCR Hansa har den nederlandske regulator ACM tidligere tilkendegivet i e-mail af 22. januar 2019 til de øvrige regulatorer i CCR Hansa, herunder FSTS, at Cobrakablet først vil blive omfattet af den særskilte metode for langsigtede transmissionsrettigheder efter FCA artikel 31, der tidligere er vedtaget i regi af CCR Hansa, når alle regulatorer i CCR Hansa har tilsluttet sig dette. Dette vil meget vel kunne indebære en regulatorisk godkendelsesproces på i al fald 6 måneder.

DE PÅTÆNKTE KAPACITETER PÅ 150/150 MW

Energinet har ikke i anmeldelsen nærmere redegjort for, hvordan Energinet er kommet frem til de påtænkte kapaciteter på 150 MW (årskapacitet) og 150 MW (månedskapacitet). Energinets interesse er at forbedre konkurrencen på markedet for prissikring, men også at undgå for meget underselling (se tidligere beskrivelse af dette begreb).

Ifølge Energinet vil kapaciteter på 150/150 MW svare nogenlunde til kapaciteter af lange transmissionsrettigheder, der er blevet udbudt på andre budområdegrensere. Kapaciteten vil løbende blive evalueret og tilpasset markedets faktiske efterspørgsel. Se tabel 1 nedenfor.

Energinet gør i anmeldelsen opmærksom på, at forslaget til volumen ikke er koordineret med TenneT, og at det vil være den mindste volumen, der afgør det faktiske salg af lange transmissionsrettigheder på Cobrakablet.

Energinet meddeler i e-mail af 25. januar 2019 til FSTS (se bilag 2), at Energinet er enige med TenneT om, at princippet om mindste volumen afgør det faktiske udbud af lange transmissionsrettigheder på Cobrakablet. Hvis Energinet melder 150 MW ind, og TenneT melder 140 MW ind, vil det faktiske udbud således være 140 MW.

Energinet og de tyske TSO'er benytter i øvrigt samme princip på de dansk-tyske forbindelser inden for CCR Hansa, DK1-DE og DK2-DE.

⁵ Se note 4.

⁶ Afgørelsen kan tilgås her: <http://forsyningstilsynet.dk/el/afgoerelser/sekretariatsafgoerelser/oevrige-afgoerelser-og-udmeldinger-fra-sekretariatet/godkendelse-af-energinets-forslag-til-regional-udformning-af-langsigtede-transmissionsrettigheder-i-kapacitetsberegning-region-hansa/>

TABEL 1 | TRANSMISSIONSRETTIGHEDER PÅ ANDRE INTERCONNECTORER I CCR
HANSA

Interconnector	Type	Tidsramme	Produkt	Allokeret kapacitet, måned [MW]	Allokeret kapacitet, år [MW]
DK1-DE	FTR-options	År og måned	Base-load	300	200
DK2-DE	FTR-options	År og måned	Base-load	125	120
DK1-DK2	FTR-options	År og måned	Base-load	155	150

Kilde: Jao.eu

Note: De allokerede kapaciteter er ikke fastlagt ud fra vedtaget FCA metode.

METODENS VIRKNING

Energinet gør i anmeldelsen rede for, at den anmeldte metode må forventes at få som økonomiske virkninger for danske markedsaktører bl.a.,

- at de får adgang til at flytte deres prisisiko fra budområdet DK1 (Vestdanmark) til NL (Nederlandene)
- at de fra Nederlandene kan købe yderligere transmissionsrettigheder, som forbinder dem til andre mere likvide markeder, såsom det tyske
- at de kan blive forbundet til likviditet på store dele af det europæiske kontinent.

Derudover indeholder anmeldelsen redegørelser for metodens virkning på Energinets økonomi og metodens samfundsøkonomiske effekt. Energinet anslår således i anmeldelsen, at metoden må forventes at koste Energinet i størrelsesordenen 1,5 mio. kr. om året (såkaldt *under-selling*). Dette tal er beregnet i forhold til Energinets flaskehalsindtægter og de forventede auktionspriser.

Samfundsøkonomisk opgør Energinet, at lange transmissionsrettigheder er en mere effektiv metode end en såkaldt *marketmaker-løsning*⁷ for EPADs. Energinet forventer også, at metoden vil forbedre markedets muligheder for risikoafdækning.

SAGENS PARTER

FSTS skal i det følgende foretage en vurdering af og derved fastlægge sagens part(er):

FSTS anser Energinet Eltransmission A/S (CVR nr. 39314878) som part i sagen i dansk forvaltningsretlig forstand, eftersom Energinet Eltransmission har indgivet metodeanmeldelsen og har metodens anvendelsesområde, Energinets udlandsforbindelser for el, som forretningsområde.

⁷ En *market maker* er en aktør, som er forpligtet til at stille købs- og salgspriser til rådighed på et marked med givne tidsintervaller og evt. prisintervaller.

Eftersom Energinet og TenneT hver især ejer 50 pct. af Cobrakablet, finder FSTS, at også TenneT har en sådan, væsentlig og individuel interesse i sagens afgørelse, at TenneT tillige må anses for part i sagen i dansk forvaltningsretlig forstand.

"Jura og Myndighed" hos Energinets koncernmoderselskab (CVR nr. 28980671) har i e-mail af 25. april 2019 til FSTS bekræftet, at "Jura og Myndighed" indgår som partsrepræsentant for både Energinet Eltransmission A/S og TenneT.

PARTSHØRING OG OFFENTLIG HØRING

OFFENTLIG HØRING AF ENERGINETS ANMELDELSE

For at oplyse sagen bedst muligt og sikre inddragelse af alle relevante synspunkter, havde SET den anmeldte metode i offentlig høring på SET's hjemmeside for perioden 1. til 30. april 2018 og modtog et enkelt høringssvar fra Ørsted. Høringssvaret er vedlagt som bilag 3.

Ørsted skriver: "*Det er helt afgørende for, om de anmeldte FTR'er kan fungere som et brugbart supplement til risikoafdækning, at muligheden for at begrænse kompensatio-
nen (eller tilbagetrækning af rettigheden) kun sker i helt ekstreme tilfælde.*"

Ørsted anfører at være enig med Energinet i, at indførelse af lange transmissionsret-
tigheder på Cobrakablet kan have en positiv virkning på likviditeten af risikoafdækning i
DK1.

Ørsted foreslår vedrørende udbudt kapacitet: "*..., at Sekretariatet for Energitilsynet (1)
gør en godkendelse betinget af, at den udbudte mængde ikke reduceres fra hollandsk
side samt (2) at der fra tilsynets side følges op på, om den udbudte mængde i praksis
lever op til at kunne opfylde efterspørgslen efter idriftsættelse forventeligt i maj 2019
(med levering af prisafdækningsprodukter i juni 2019).*"

PARTSHØRING OG OFFENTLIG HØRING AF UDKAST TIL AFGØRELSE

[Høring (med 14 dages frist) er endnu ikke foretaget]

RETSGRUNDLAG

Lov om elforsyning, jf. lovbekendtgørelse nr. 52 af 17. januar 2019

Elforsyningslovens § 31, stk. 1 og 2, nr. 1-3, angår bl.a., at Energinets vilkår for bruger-
nes adgang til at benytte virksomhedens ydelser skal være objektive, ikke-diskrimine-
rende og offentligt tilgængelige, herunder for at sikre bedst mulig konkurrence for pro-
duktion og handel med el. § 31, stk. 1 og 2, nr. 1-3, har følgende ordlyd:

*§ 31. Energinet skal ved udførelsen af sine opgaver bidrage til at sikre, at der skabes de bedst mulige
betingelser for konkurrence på markeder for produktion og handel med elektricitet, jf. § 1, stk. 2.
Stk. 2. Energinet kan stille vilkår for brugernes adgang til at benytte virksomhedens ydelser. Disse
vilkår skal være objektive, ikkediskriminerende og offentligt tilgængelige og kan vedrøre
1) økonomiske forhold, herunder krav om sikkerhedsstillelse for udgifter eller risiko for udgifter, som
Energinet påtager sig på brugerens vegne, eller som er forbundne med brugen af Energinets ydelser,*

2) krav til indrapportering og formidling af data og andre informationer af relevans for Energinets arbejde og

3) forhold, som bidrager til at sikre bedst mulig konkurrence for produktion og handel med elektricitet.

Elforsyningslovens § 73 a, stk. 1, angår Forsyningstilsynets godkendelse af de kollektive elforsyningsvirksomheders metoder for fastsættelse af priser og betingelser for at anvende transmissions- og distributionsnet. § 73 a, stk. 1, har følgende ordlyd:

§ 73 a. Priser og betingelser for anvendelse af transmissions- og distributionsnet fastsættes af de kollektive elforsyningsvirksomheder efter offentliggjorte metoder, som er godkendt af Forsyningstilsynet.

Bestemmelsen blev indsat i elforsyningsloven ved lov nr. 494 af 9. juni 2004 om ændring af lov om elforsyning, lov om naturgasforsyning og lov om varmforsyning. Følgende fremgår bl.a. af forarbejderne til bestemmelsen (de specielle bemærkninger i L236 2003/1):

Bestemmelsen i § 73 a indebærer, at den systemansvarlige virksomhed og transmissions- og netvirksomheder skal udarbejde en redegørelse for, hvilke metoder der påtænkes anvendt ved fastsættelsen af betingelser og vilkår, herunder tariffer, for anvendelse af transmissions- og distributionsnet. Formålet er at sikre, at metoderne er i overensstemmelse med elforsyningslovens bestemmelser. Der skal blandt andet redegøres for, hvilke overvejelser, der ligger bag forskelle i tariffer som følge af forbrugeres og netbrugeres forskellige karakteristika. For den systemansvarlige virksomhed skal der endvidere redegøres for, hvorledes det forventede provenu fra tariffer, gebyrer etc. relaterer sig til selskabernes omkostninger.

Energiklagenævnets afgørelse af 17. juni 2013 af klage over Energitilsynets afgørelse af 30. oktober 2012 om Energinet.dk's reservation af intra-day kapacitet på den elektriske Storebæltsforbindelse, j.nr. 1011-12-21-15⁸

Energiklagenævnet fremkom i afgørelse af 17. juni 2013 i "Storebæltssagen" med visse, generelle betragtninger om, at FSTS's metodegodkendelse efter elforsyningslovens § 73 a, stk. 1, hviler på et skøn, og om hvilke kriterier, der kan indgå ved udøvelsen af dette skøn. Energiklagenævnet udtalte således:

Energitilsynets godkendelse af metoder for fastsættelse af priser og betingelser for anvendelse af transmissions- og distributionsnet i medfør af elforsyningslovens 73 a hviler på et skøn. Ifølge bestemmelsens forarbejder er de hensyn, som der kan lægges vægt på herved, angivet således, at de anmeldte metoder skal være i overensstemmelse med elforsyningslovens regler.

Bekendtgørelse nr. 816 af 27. juni 2016 om økonomisk regulering af Energinet

Bekendtgørelsens § 2 fastsætter, at Energinet kun kan indregne nødvendige omkostninger ved en effektiv drift i sine priser, dvs. tariffer, jf. § 2 i lov om Energinet. Bekendtgørelsens § 2 har følgende ordlyd:

⁸ Afgørelsen kan tilgås her: https://ekn.naevneneshus.dk/media/documents/2013_1011-12-21.pdf

§ 2. Energinet.dk kan i priserne for de aktiviteter, der varetages i medfør af § 2, stk. 2 og 3, i lov om Energinet Danmark, indregne nødvendige omkostninger ved effektiv drift og nødvendig forrentning af kapital.

Pkt. 3.1. i bilag I til Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 714/2009 af 13. juli 2009 om betingelserne for netadgang i forbindelse med grænseoverskridende elektricitetsudveksling og om ophævelse af forordning (EF) nr. 1228/2003

Efter pkt. 3.1. i bilag I til forordning 714/2009 skal TSO'erne på hver deres side af grænsen for en interconnector koordinere fordelingen af kapacitet på den pågældende interconnector. Endvidere skal de umiddelbart berørte TSO'er inddrage 3. landes TSO'er i denne koordination, i det omfang fordelingen af kapacitet må forventes at få betydelig indflydelse på de fysiske el-strømme i nettet hos de pågældende 3. lande.

Pkt. 3.1. i bilag I til forordning 714/2009 har følgende ordlyd:

3.1. Fordeling af kapacitet i forbindelse med en samkøring skal koordineres og gennemføres af de involverede TSO'er ved anvendelse af fælles fordelingsprocedurer. Hvis de kommercielle udvekslinger mellem to lande (TSO'er) forventes at øve betydelig indflydelse på betingelserne for de fysiske strømme i et givet tredjeland (en given TSO), skal metoderne til håndtering af kapacitetsbegrænsninger koordineres mellem alle de TSO'er, der påvirkes deraf, via en fælles procedure for håndtering af kapacitetsbegrænsninger. De nationale regulerende myndigheder og TSO'er skal påse, at der ikke ensidigt fastsættes nogen procedure for håndtering af kapacitetsbegrænsninger, som øver betydelig indflydelse på de fysiske elektricitetsstrømme i andre net.

FORSYNINGSTILSYNETS BEGRUNDELSE FOR AFGØRELSEN

Denne sag angår, om FSTS kan godkende en metode for langsigtede, finansielle transmissionsrettigheder på Cobrakablet mellem budområderne DK1 og NL.

VURDERING AF ANMELDT METODE EFTER ELFORSYNINGSLOVENS § 73 A

FSTS skal herved vurdere, om den anmeldte metode, langsigtede, finansielle transmissionsrettigheder på Cobrakablet, kan godkendes efter elforsyningslovens 73 a, stk. 1:

Energinets anmeldelse er indgivet efter elforsyningslovens § 73 a, stk. 1, hvorefter kollektive elforsyningsvirksomheder skal anmelde metoder for priser og betingelser for at anvende transmissions- og distributionsnet til FSTS' behandling og godkendelse.

I Energiklagenævnets afgørelse af 17. juni 2013 i "Storebæltssagen" bemærkes, at FSTS' godkendelse af en metode for priser og betingelser efter elforsyningslovens § 73a hviler på FSTS' skøn. Og at det ved FSTS' udøvelse af dette skøn indgår som saglige kriterier, støttet af forarbejderne til elforsyningslovens § 73 a, stk. 1, at de anmeldte metoder skal være i overensstemmelse med elforsyningslovens regler (i øvrigt).

Ovennævnte afgørelse fra klagenævnet henviser derudover bl.a. til elforsyningslovens § 31, stk. 1 og 2, nr. 1-3, hvorefter Energinets vilkår for brugernes adgang til at benytte virksomhedens ydelser skal være objektive og ikke-diskriminerende, herunder for at sikre bedst mulig konkurrence for handel med el.

FSTS bemærker, at den metode for langsigtede, finansielle transmissionsrettigheder, som Energinet har anmeldt til at anvende på Cobrakablet efter elforsyningslovens 73 a, stk. 1, må anses for påtænkte vilkår for brugernes adgang til at benytte Energinets ydelser.

Ved FSTS' udøvelse af skøn for at træffe afgørelse om den anmeldte metode efter elforsyningslovens § 73 a, stk. 1, findes det herefter at være sagligt at lægge vægt på, om den anmeldte metode er i overensstemmelse med elforsyningsloven, som udtrykt i de generelle kriterier ifølge elforsyningslovens § 31, stk. 1 og 2, nr. 1-3, objektiv, ikke-diskriminerende og fremmer konkurrencen for handel med el:

OBJEKTIV

FSTS bemærker, at den anmeldte metode gør det muligt for alle interesserede markedsaktører at byde på langsigtede, finansielle transmissionsrettigheder på Cobrakablet, forudsat markedsaktørerne er i stand til at opfylde krav for at kunne operere på et marked for handel med finansielle transmissionsrettigheder for el.

FSTS lægger herved vægt på, at det beror på objektive kriterier, om en given markedsaktør vurderes at opfylde krav til at operere på et marked for handel med finansielle transmissionsrettigheder for el. FSTS lægger endvidere vægt på, at der ikke ud over de nævnte krav er kvalitative vurderinger eller lignende, der afgør, om en given markedsaktør kan byde på langsigtede, finansielle transmissionsrettigheder på Cobrakablet.

FSTS vurderer på den baggrund, at den anmeldte metode er i overensstemmelse med Energinets forpligtelse til at give brugerne adgang til Energinets ydelser på vilkår, der er objektive, jf. elforsyningslovens § 73 a, stk. 1, jf. § 31, stk. 1 og 2, nr. 1-3.

IKKE-DISKRIMINERENDE

FSTS bemærker, at den anmeldte metode giver adgang for alle interesserede markedsaktører til via en offentlig auktion at byde på langsigtede, finansielle transmissionsrettigheder på Cobrakablet.

FSTS lægger herved til grund, at interesserede markedsaktører alene vil skulle opfylde objektive krav for at kunne operere på et marked for handel med finansielle transmissionsrettigheder for el, og at der vil gælde vilkår for deltagelse i offentlig auktion, som giver det størst mulige antal markedsaktører mulighed for at deltage i markedet.

FSTS vurderer på den baggrund, at den anmeldte metode er i overensstemmelse med Energinets forpligtelse til at give brugerne adgang til Energinets ydelser på vilkår, der er ikke-diskriminerende, jf. elforsyningslovens § 73 a, stk. 1, jf. § 31, stk. 1 og 2, nr. 1-3.

FREMMER KONKURRENCEN FOR HANDEL MED EL

FSTS bemærker, at der med etableringen af transmissionsrettigheder på Cobraforbindelsen indtræder en ny mulighed for prissikring i Danmark (DK1 og DK2) ud over de allerede eksisterende transmissionsrettigheder på de dansk-tyske forbindelser inden for CCR Hansa, DK1-DE og DK2-DE, transmissionsrettighederne på Storebæltsforbindelsen, samt EPAD-systempris-konstruktionen.

FSTS vurderer alt andet lige, at det vil øge konkurrencen på markedet for prissikring.

Aktørerne anvender primært transmissionsrettigheder til

- 1) prissikring, jf. eksempel 1 i boks 1, og
- 2) spekulation, jf. eksempel 2 i boks 1.

Prissikringsmuligheder drejer sig dels om priser på futures/forwards i Danmark/Nederlandene, men aktørernes præferencer for risiko indgår også. Det ville være omfattende for FSTS at forsøge at kvantificere virkningen på konkurrencen i det lange markedet.

Kvalitativt kan man sige, at en betalingsstrøm, der følger prisdifferencen mellem DK1/NL giver størst "nytte" for virksomheder, der har positioner i DK1 og NL, modsat Energinet, som i kraft af at være TSO netop ikke har positioner i markedet, og kun er interesseret i det samlede årlige beløb, som flaskehalsindtægten giver.

For både 1) og 2) er det i samfundets interesse, at der ikke sker urimelig stor underselling, som ville være at flytte penge fra elforbrugere til private virksomheder.

FSTS konstaterer endvidere, at der med godkendelsen af den aktuelle metode vil være ensvirkende, finansielle transmissionsrettigheder på de dansk-tyske og dansk-nederlandske og dansk-danske transmissionsforbindelser.

FSTS har ikke nærmere vurderet optioner versus obligationer. FSTS konstaterer, at optioner er standard på andre danske interconnectorer, og at obligationer ville være administrativt tungere for TSO'erne, fordi køberne skal stille sikkerhed. Måske ikke alle virksomheder har mulighed for at stille denne sikkerhed. Samtidigt vurderer FSTS, at optioner kan give en tilstrækkelig prissikring.

FSTS vurderer på den baggrund, at den anmeldte metode er i overensstemmelse med Energinets forpligtelse til at give brugerne adgang til Energinets ydelser på vilkår, der fremmer konkurrencen for handel med el, jf. elforsyningslovens § 73 a, stk. 1, jf. § 31, stk. 1 og 2, nr. 1-3.

FSTS finder herefter sammenfattende, at den anmeldte metode opfylder kriterierne om at være objektiv og ikke-diskriminerende samt fremmer konkurrencen for handel med el for at blive godkendt efter elforsyningslovens § 73 a, stk. 1, jf. § 31, stk. 1 og 2, nr. 1-3.

METODENS DRIFTSØKONOMISKE OG SAMFUNDSØKONOMISKE VIRKNING
Energinet gør i anmeldelsen rede for den anmeldte metodes virkninger på Energinets driftsøkonomi og metodens samfundsøkonomiske effekt.

Energinet opfylder således de formelle, indholdsmæssige krav til en anmeldelse af metoder for priser og betingelser efter elforsyningslovens § 73 a, stk. 1, ifølge bestemmelsens forarbejder. Herefter skal "den systemansvarlige virksomhed", dvs. Energinet, i forbindelse med en anmeldelse gøre rede for, hvorledes det forventede provenu fra tariffer, gebyrer etc. relaterer sig til Energinets omkostninger.

Når det gælder det nærmere forhold mellem metodens virkninger for Energinets driftsøkonomi i forhold til metodens virkninger på samfundsøkonomien, vurderer Energinet, at Energinet vil få forøgede driftsøkonomiske omkostninger til underselling. Til gengæld

må langsigtede, finansielle transmissionsrettigheder på Cobrakablet forventes at medføre en samfundsøkonomisk merværdi i form af mere effektive markeder for kurssikring, der kan begrunde Energinets meromkostninger.

I den sammenhæng følger det af § 2 i bekendtgørelse om økonomisk regulering af Energinet, at Energinet kun kan indregne nødvendige omkostninger ved en effektiv drift i priser og tariffer.

FSTS lægger til grund, at øgede muligheder for prisafdækning fx i andre budområder via transmissionsrettigheder på forbindelser alt andet lige vil være positivt for konkurrencen på markedet for prissikring, da det øger aktørernes muligheder for prissikring. Med Cobraforbindelsen får aktørerne adgang til prissikring mod prisen i Nederlandene i tillæg til de allerede eksisterende muligheder.

FSTS finder dertil sammenfattende, at Energinet på kvalificeret vis har påvist, at Energinets forventede driftsøkonomiske meromkostninger ikke står i et ubalanceret modsætningsforhold til metodens forventede gavnlige, samfundsøkonomiske effekter.

VURDERING AF, OM DE BERØRTE TSO'ER HAR KOORDINERET METODEN

FSTS skal herved vurdere, om de to berørte TSO'er, danske Energinet og nederlandske TenneT, har foretaget den fornødne, indbyrdes koordination med hinanden om at indføre en metode for langsigtede, finansielle transmissionsrettigheder på Cobrakablet.

Efter pkt. 3.1. i bilag I til forordning 714/2009 skal TSO'erne på hver deres side af grænsen for en interconnector således koordinere fordelingen af kapacitet på den pågældende interconnector. Endvidere skal de umiddelbart berørte TSO'er inddrage 3. landes TSO'er i denne koordination, i det omfang fordelingen af kapacitet må forventes at få betydelig indflydelse på de fysiske el-strømme i nettet hos de pågældende 3. lande.

På baggrund af Energinets oprindelige anmeldelse af metoden og Energinets e-mail af 25. januar 2019 til FSTS, der bl.a. omtaler samarbejde og koordination mellem Energinet og TenneT, finder FSTS at kunne konstatere, at de to umiddelbart berørte TSO'er har foretaget den fornødne koordination om at indføre en metode for langsigtede, finansielle transmissionsrettigheder på Cobrakablet, herunder med hensyn til en mindste volumen.

FSTS finder dertil at kunne lægge til grund, at den anmeldte metode for langsigtede finansielle transmissionsrettigheder på Cobrakablet ikke har eller vil kræve koordination med TSO'er i 3. lande, idet metoden som generel egenskab og virkning alene angår prisafdækning for markedsdeltagerne og dermed ikke kan forventes at få betydelig indflydelse på de fysiske el-strømme i nettet hos de pågældende 3. lande, jf. herved pkt. 3.1., 2. pkt., i bilag I til forordning 714/2009.

AFSLUTTENDE BEMÆRKNINGER: DE PÅTÆNKTE, UDBUDTE KAPACITETER

Den nederlandske regulators afgørelse af 20. september 2018 og FSTS' aktuelle afgørelse i forhold til TenneT og Energinet angår regulært indførelsen af langsigtede, finansielle transmissionsrettigheder på Cobrakablet som en metode som sådan.

Der er dertil et praktisk hensyn til at få markedet for handel med transmissionsrettigheder for el til at fungere og oplyse markedsaktørerne om den mængde af langsigtede, finansielle transmissionsrettigheder, der som udmålt i MW som minimum kan forventes udbudt på Cobrakablet.

I dette øjemed har FSTS noteret sig, at Energinet har meddelt, at Energinet fra driftsstart af Cobrakablet vil melde en kapacitet af langsigtede, finansielle transmissionsrettigheder, udmålt som 150 MW på årskontrakter og 150 MW på månedskontrakter, ind til TenneT, og at Energinet og TenneT i fællesskab fastsætte den kapacitet af langsigtede, finansielle transmissionsrettigheder, der vil blive udbudt på både årsproduktet og månedsproduktet i begge retninger af kablet.

Når samtlige, relevante metoder for langsigtede transmissionsrettigheder efter FCA er godkendt i regi af CCR Hansa, vil disse metoder endeligt fastlægge vilkår og kapaciteter og dermed afløse den metode, som FSTS godkender ved nærværende afgørelse.

De udbudte kapaciteter fastsættes som minimum af de foreslåede kapaciteter fra Energinet og TenneT. Denne virkningsmåde giver mulighed for, at en TSO helt kan aflyse udbud ved at foreslå et udbud på "0". FSTS finder det dog ikke påvist, at TSO'erne skulle være varsomme med at udbyde transmissionsrettigheder på Cobrakablet. FSTS skal desuden bemærke, at metoden i praksis har været anvendt i en årrække på andre forbindelser, hvor den tilsyneladende ikke har givet anledning til problemer.

SAMMENFATNING

Forsyningstilsynet finder sammenfattende, at metoden opfylder kriterierne om at være objektiv, ikke-diskriminerende og fremmer konkurrencen for handel med el; og at metoden er koordineret mellem TSO'erne Energinet og TenneT.

KLAGEVEJLEDNING

Eventuel klage over denne afgørelse kan indbringes for Energiklagenævnet, jf. § 89, stk. 1, i lov om elforsyning, jf. lovbekendtgørelse nr. 52 af 17. januar 2019.

Klagen skal være skriftlig og være kommet frem til klagenævnet inden 4 uger efter dette brev er modtaget. Klagen sendes til:

Energiklagenævnet
Nævnenes Hus
Toldboden 2
8800 Viborg
Telefon +45 72 40 56 00
ekn@naevneneshus.dk

Energiklagenævnets kontortid kan have betydning for, at klagen er modtaget i rette tid. Læs mere på klagenævnets hjemmeside, <https://naevneneshus.dk/start-din-klage/ener-giklagenaevnet/>

Med venlig hilsen

Carsten Smidt
Direktør

BILAGSOVERSIGT

Bilag til afgørelse om godkendelse af en metode for langsigtede, finansielle transmissionsrettigheder på Cobrakablet mellem Danmark og Nederlandene

BILAGS NR. INDHOLD

1.	Anmeldelsen
2	Mail af 25. januar 2019 fra Energinet til Forsyningstilsynet
3	Høringssvar som led i FSTS' offentlige høring af Energinets anmeldelse
-